List 8. **NOVICE** Tečaj LIV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 21. februvarija 1896.

Politiški oddelek.

Volilna reforma.

V soboto se je sešel državni zbor in grof Badeni mu je predložil načrt volilne reforme. Ta načrt je izdelal sedanji minister za Galicijo dr. Rittner. Potem načrtu osnuje se jedna nova kurija, v kateri bodo volili vsi dosedanji volilci, potem pa tudi drugi 24letni moški državljani, kateri nimajo volilne pravice. Izvzeti od volilne pravice bodo posli v ožjem pomenu besede, ker nekda nimajo tiste samostojnosti, ki je potrebna za izvrševanje volilne pravice. Nadalje seveda tudi tisti ne bodo mogli voliti, ki so vsled kazenske obsodbe zgubili politične pravice, dokler ne prenehajo nasledki kazni.

V novi kuriji se bode volilo 72 poslancev in sicer voli Češka 18, Galicija 15, Dolenja Avstrija 9, Moravska 7, Štajerska 4, Tirolska in Gorenja Avstrija po 3, Šlezija, Bukovina in Dalmacija po 2, Trst z okolico, Goriška, Istra, Kranjska, Koroška, Solnograška in Predarelska po 1 poslanca.

V novi kuriji se bode navadno volilo po volilnih možeh. V tistih deželah, kjer bode to sklenil deželni zbor, se bode volilo naravnost poslanca. Dunaj, Praga in Trst volijo pa direktno, ker v teh volilnih okrajih ne voli noben kmetski volilec. Direktno se bode volilo tudi v graškem, brnskem in levovskem volilnem okraju. V te okraje je uvrščenih nekaj kmetskih volilcev, večino pa imajo mestni volilci. Iz povedanega je vidno, da v novi kuriji volijo mnogi mestni volilci po volilnih možeh, ki volijo v mestni kuriji direktno, na drugi strani bodo pa nekateri kmetje direkno volili, ki dosedaj v kuriji kmetskih občin volijo po volilnih možeh. Volitve volilnih mož se bodo vršile po občinah, volilni možje bodo pa volili poslance v posebno določenih volilnih krajih.

Slovenci bodemo v novi kuriji dobili tri ali štiri poslance. Na Štajerskem bode v dolenještajerskem volilnem okraju voljen Slovenec, potem bodo Slovenci zmagali na Kranjskem in Goriškem. V Istri bode pa voljen Slovenec ali pa Hrvat. Na Koroškem zmaga Nemec, v Trstu pa Italijan. Povse zadovoljiti nov volilni red Slovencev ne more. Tako ima Kranjska premalo poslancev. Če sta se Dalmaciji dala dva poslanca v novi kuriji, zakaj bi se Kranjski in Koroški ne privoščila dva poslanca. Štajerska nima niti trikrat toliko prebivalcev, kakor Kranjska, pa voli 4 poslance. Ko bi Koroška volila dva poslanca in bi volilni okraji bili ugodno razdeljeni, bi morda tudi Slovenci dobili jeden mandat.

Gotovo to tudi ni, ko so se kmetski posli izključili od volilne pravice. Nam se ne zdi opravičeno, da se hlapcem ne da volilna pravica. V Nemčiji in Franciji volijo tudi hlapci, pa vendar še nismo slišali, da bi zaradi tega bilo kje prišlo do kake revolucije. Tudi odnošajev mej hlapci in gospodarji volilna pravica nikjer ne moti. Da bi ravno v Avstriji bili hlapci tako nevarni javnemu redu, se nam pač povsem neverojetno zdi.

Da novi volilni red ne more zadovoljiti Slovencev, je pač vidno iz tega, da koroški Slovenci še nadalje ostanejo nezastopani v državnem zboru. Mnogobrojne krivice starega volilnega reda se bodo še nadalje ohranile.

Na Češkem, Moravskem in v Šleziji bodo se volilni okraji baje precej razdelili po narodnostih in bodo ondu v novi kuriji voljeni največ Slovani.

Število volilcev nove kurije bode znašalo 5,333.581. Dosedaj je bilo za državni zbor 1,732.257 volilcev. Število volilcev se torej pomnoži nad 3 milijone.

Nadalje nam je pa še moramo omeniti, da bode v novi kuriji volilo 76.000 volilcev jednega poslanca, dočim voli v skupini fidejkomisnih veleposestnikov na Češkem že devet volilcev jednega poslanca. Novi volilni red je torej jako umetno skovan in nima niti tistih prednostij, kot jih je imel Taaffejev volilni načrt. Skoval se je za silo, ker vlada ve, da s sedanjim parlamentom kakšne boljše volilne pravice ni mogoče dognati. Prav lahko se pripeti, da tudi ta načrt propade, ker je v parlamentu več strank, ki ne marajo nobene volilne reforme. K tem smemo šteti nemške liberalce in mnogo nemških

konservativcev. Pa tudi dunajski protisemitje niso za razširjenje volilne pravice, kakor so jasno pokazali pri razpravi v dolenjeavstrijskem deželnem zboru, ker dobro vedo, da razen nekaterih dunajskih malih obrtnikov, nobeden ne bo mnogo dal na njih zabavljanje proti židom. Za kakšno resneje delo pa niso.

Če se bode Badenijev načrt volilne reforme vsprejel, vsprejel se ne bode zaradi tega, ker je dober ali slab, ampak jedino zaradi tega, ker se mnogi poslanci boje, da sicer pride do obširnejše volilne reforme, in bi morda celo utegnil Taaffejev načrt vstati iz groba, pred katerim se prav mnogi kar križajo, kakor pred peklenščkom.

Politični pregled.

„Primorski list“ piše o naši katoliški stranki na Kranjskem to le, kar mi prinašamo brez komentara: **Se bo storil odločilni korak?** Doslednost je res lepa reč Doslednost je isto, kar značajnost. Vsaki kmet, tudi če ima še tako malo pameti pod streho, razume, da kar je resnica danes, ostane resnica tudi jutri in na vse veke; da kar je krščansko in pošteno v Ljubljani, je krščansko in pošteno tudi na Dunaju, in kar je v Ljubljani judovsko in liberalno, je tudi na Dunaju ravno tako judovsko in liberalno. O dosiednosti se izražajo bolj učeni ljudje tako le: Kdor je rekel „a“, mora reči tudi „b“, kdor hoče vzrok, mora hoteti tudi posledice. Mi se oziramo posebno tje na Kranjsko, v Ljubljano, ker od tem bije srčna žila po slovenskih pokrajinah. Pred tremi leti in toliko meseci se je tam na I. slov. kat shodu slovesno izrekel „a“. Poslanec Klun je s krepko, Kristusovo besedo, presekal vse vezi, ki bi znale katoliškega moža kakorkoli vezati z Judi in liberalci: „Kedor ni z menoj, ta je zoper mene, in kedor ne zbira, ta razstresa“. Gospod Povše, predsednik, je govoril o kmetijskem vprašanju. Nikdar nam ne bodo izginile iz spomina njegove besede: „Žal, da nam je 19. stoletje napredka in svobode prineslo tudi v našo mogočno Avstrijo ta duh kapitalizma in duh talmudov (judovski) stoji pri tkalnem stroju, da iz nitk krščanstva ubogemu ljudstvu naredi mrtvaško ogrinjalo!“ „A“ se je tedaj izrekel. Pa tudi „b“ smo uže slišali. Osnovali so možje katoliškega shoda na Kranjskem ljudsko katoliško stranko; krepko odbijajo podle napade liberalcev na prevzvišenega škofa in na duhovne; krepko se potegujejo v deželnem zboru za koristi zatiranega kmeta; možato povzdigujejo glas zoper Juda, ki se hoče polastiti gorenjskih planin . . . Tako se je govorilo, in tako se dela doma na Slovenskem Oni, ki so izrekli „a“, krepko izrekajo tudi „b“. Pa rekli smo: tako se dela doma, na Slovenskem — kako pa na Dunaju? Se bo li enkrat tudi tam zaslišal iz slovenskih ust zaželeni „b“ dosledne katoliške, ljudske, protijudovske politike? Te dni se vrnejo katoliški slovenski poslanci iz dež. zborov v drž. zbor. Vrnejo se iz ljutega boja z duševno požidovljenimi, slov. liberalci. Doma izganjajo duha kapitalizma in duha talmudovega, bodo na Dunaju zopet se zdržavali glasovanja ali celo glasovali nasproti, ko bo treba braniti tiste hrabre junake, z dr. Luegerjem na čelu, kateri so se zavezali, da rešijo krščansko ljudstvo od duha kapitalizma in od duha talmudovega? Doma švigajo strele nad domače liberalce — bodo na Dunaju vedno še branili liberalce in jude, bodo vedno še tirali kot zavezniki verskih mlačnežev in liberalcev koalicijsko politiko? Doma se poganjajo za versko vzgojo, za versko šolo, za krščansko politiko — bodo na Dunaju vedno le molčali, ko bi morali govoriti proti brezverski vzgoji, proti liberalni šoli, bodo na Dunaju podpirali judovsko-poljsko politiko? Doma se zove njih stranka katoliško ljudska stranka — bodo na Dunaju katoliško ljudski stranki hrbet obračali?!

Slovenci in volilna reforma. — Hrvatsko-slovenski klub je sklenil, da drugače ne glasuje za vladno predlogo volilne reforme, da se poprej rešijo predlogi glede razdelitve okrajev na Štajerskem in Koroškem. Ta stvar je velike važnosti. Ko bi se volilni okraji pravično razdelili, Slovenci gotovo dobimo na Koroškem jednega poslanca, a morda še celo dva. Na Štajerskem bi pa zmagali v celjski mestni skupini, ako se uvrste v mestno skupino tudi tisti, kateri sedaj volijo s kmetskimi občinami. Nemci se bodo seveda hudo upirali. Grof Badeni pa mora nam ustreči, ako je zares pravičnost njegovo geslo. Vlada bode pa najbrž pri glasovanju o volilni reformi potrebovala slovenskih glasov.

Volilna reforma se je jedva predložila, že se delajo težave vladi Liberalna stranka preti, da brezpogojno zanjo ne bode glasovala. Liberalci zahtevajo, da se pred volilno reformo reši davčna reforma Pri tem se morajo petakarjem toliko ponižati davki, da zgube volilno pravico v mestni ali kmetski kuriji. S tem bi bila zopet liberalcem v mnogih mestih večina zagotovljena. Toda to še ni vse. Da se pozneje ne razširi volilna pravica v mestni ali kmetski kuriji, liberalci zahtevajo, naj se zakonito določi, da se to sme zgoditi jedino z dvetretjinsko večino. Začela se je ista komedija, kot se je vršila za koalicijske vlade v pododseku za volilno reformo, ki je izpodmaknila tla Windischgrätzovemu ministerstvu.

Naučni budget. — V državnem zboru se sedaj razpravlja o učnem budgetu. Nemški liberalci so zopet pokazali, da so ostali stari nasprotniki Slovanov. Štajerski poslanec Lorber se je zopet izpodtikal nad celjsko dvojezično gimnazijo. Rekel je, da ne glasuje za proračun, dokler se celjska postavka ne izloči. Poslanec Demel je pa izpodtikal se nad poljsko gimnazijo v Tešinu, ki baje moti narodni mir v deželi. Češki poslanec Samanek je naglašal, da Nemci povsod le ovirajo napredek Slovanov. Priporočal je, naj se tehnika v Brnu poslovani, ker je sedaj slabo obiskana in se kot nemška šola vzdržuje že le s štipendijami Nadalje je ta poslanec zahteval, naj se osnuje vseučilišče na Moravskem. Slovenski poslanec dr. Gregorec je pa zahteval, naj se na graškem vseučilišču uvedejo tudi slovenska predavanja Jako dobro je pa okrcal Lorberja zaradi celjske dvojezične gimnazije.

Odpoved carinske pogodbe. — Čudno se menjajo časi Liberalci so dosedaj bili najboljši prijatelji Ogrov in so zagovarjali dosedanjo pogodbo z Ogersko V soboto smo pa v državnem zboru videli vso drugo podporo Grof Khuenburg, vodja zjedinjene levice, je stavil nujni predlog, naj se odpove pravočasno pogodba z Ogersko. Govorilo je več govornikov. Nekateri so bolj odločno, drugi bolj fino mahali po Madjarih, nikdo se ni oglasil, da bi jih bil zagovarjal. Trgovski minister Glanz je pa izjavil, da bode pogodba se gotovo odpovedala, ako se ta čas kaj novo ugodnejšega ne sklene. Khuenburgov predlog se je jednoglasno vsprejel Madjarom to gotovo ne bode po volji. Dosedaj so le mislili, da Avstrijci se le šalijo a sedaj so se pa že lahko prepričali, da se misli našo državno politiko resno upreti pretiranim zahtevam Ogerske.

Narodni Listy opozarjajo, da bi po novi volilni reformi Čehi pridobili samo 16, Slovenci pa samo 5 glasov. Nemški nacijonalci jih pa pridobe 12. V novi zbornici bi bilo torej 213 Nemcev in samo 160 Slovanov. Če se pa vpelje občna volilna pravica, bi pa v zbornici bilo 240 Slovanov in 145 Nemcev. To bi bila jedina pravična volilna reforma in za to se moramo Slovenci poganjati. — Glede Slovencev je češki list preoptimističen. Dobili bi mi k večjemu štiri mandate Tržaški mandat bi dobili Italijani, srednještajerskega pa tudi ne dobimo. Češki list pa ve povedati, da se davčna reforma reši še le po volilni reformi. Tako hoče vlada. Če je zares tako, bodo pa konservativci morali že pri volilni reformi

gledati, da se vsprejmejo take določbe, da sedanji petakarji ne zgube sedanje volilne pravice. Če se to ne zgodi, se bodo pokazale težave pri davčni reformi.

Nova poljska stranka. — V Galiciji se snuje nova poljska stranka. Ta stranka bode imela podoben program in organizacijo kakor češka realistična stranka. Ne ve se pa, če bode nova poljska stranka mogla dobiti kak vpliv. Mogoče je pa tudi, da je vse le kaka poljska intriga, s katero hočejo škodovati kmetski stranki, katera je poljskim plemenitašem in pa vladi jako nepovoljna. Imeli smo že tudi poljsko demokratično stranko, ki je pa le na videz kazala svoj demokratizem, v resnici je pa podpirala poljsko šlahto. Ko je ob volitvah bil najugodnejši čas za delovanje, je pa glava te stranke, Lewakowski odšel v Ameriko Zato pa mi v novo stranko nimamo še nobenega zaupanja. Dobro bi seveda bilo, ko bi se na Poljskem osnovala kaka močna svobodoljubna stranka, da bi Poljaki vedno ne podpirali reakcije v Avstriji.

Iz Rusije smo dobili od poznavatelja tamošnjih razmer tale dopis: V Grodnu, Kovnu in drugih pograničnih mestih razmetavajo in razklejajo se poslednje dni skrivaj proklamacije, ki pozivljajo poljski narod k vstaji proti Rusiji in obetajo pomoč od „od zunaj". Poljsko ruske oblasti gledajo na to počenjanje skoz prste, kajti več ko gotovo je, da razprostiralci teh puntarskih plakatov niso ruski Poljaki. Raznesel se je, morda dovolj opravičeni sluh, da manifest o koronaciji misli dati nekaj pravic Poljakom, katere so se jim zdaj v spomin 1863. l. krajšale To bi seveda ruske Poljake, kolikor jih je nezadovoljnih, približalo Rusiji. Obča zadovoljnost na ruskem Poljskem pa ni na roke avstrijskej politiki, t. j. avstrijskim Poljakom, kateri rabijo ruske Poljake za svoje namene, in ruske oblasti na Poljskem seveda so prepričane, da puntarski plakati gredo iz Galicije. Nadejati se je, da, ako bode ruska vlada tudi zanaprej zaničljivo gledala na te nove dokaze prijateljstva sosedov, Poljaki dobodo od koronacije, kar jim je bilo namenjeno. Ako pa ne dobodo, imajo se zahvaliti svojim avstrijskim rojakom, ki se na vse kriplje prizadevajo, da se poddrži nezadovoljnost ruskih Poljakov. Saj vse laži o Rusiji, trosijo le oni, ne pa naši Poljaki. V ruskih časnikih o teh plakatih ne pišejo, menda ne pušča cenzura; tako ima vlada pravilne nazore o njej. Jaz pa vem od nekega znanca, ki služi v Kovnu svetnikom deželne sodnije in ki je sam videl in čital te plakate.

Bolgarija. — Pozornost vse Evrope obrnjena je zadnji čas na Bolgarijo, kjer se je minole dni izvršil pomenljiv čin, da je prestolonaslednik princ Boris prestopil k pravoslavju in je s tem Bolgarija storila prvi pogoj za sprijaznienje z Rusijo. Slovesnemu prekrščenju prisostvovali so po svojih zastopnikih razun Rusije še Francoska, Turčija, Srbija in Grška. — Knez Ferdinand odpotuje kmalu v Petrograd, da se zahvali osobno carju, ker je prevzel kumstvo njegovemu sinu — Mej bolgarskim narodom je veliko veselje nad završenem činom. Narodno sobranje je dovolilo princu Borisu pet milijonov, ki se plodonosno naložé, dokler ne bode polnoleten. — O spravi mej Bolgarijo in Rusijo pišejo listi raznovrstno. Vendar je pa posneti iz vseh poročil, da le tisti listi pišejo, da sprava ne bo popolna, ki so bili proti popravoslavljenju Borisa. V Rusiji mnogo drže na pravoslavno vero in verjetno je, da jim je sedanji pravoslavni Boris dosti ljubši kot prej. — Mej velevlastmi vrše se pogovori glede priznanja Kobaržana knezom bolgarskim. Poroča se, da so ga večinoma že vse velesile priznale. — Bankir Georgev je daroval 800.000 frankov za ustanovitev bolgarskega vseučilišča.

Turčija. — Iz Turčije še vedno ne prihajajo pomirljiva poročila. Mej ljudstvom vre in nezadovoljnost je velika mej vsemi sloji ljudstva, mej kristjani in mohamedanci. Vse hoče preustrojo države. Minole dni so zopet prišli v Carigradu na sled zaroti, ki se je zadala nalogo odstraniti sedanjega sultana in ga nadomestiti z drugim. Zaprli so dvanajst oseb, mej katerimi so tudi trije častniki čet sultanove palače. Pač se mora sultan varnega čutiti, ko vidi, da mu še njegova telesna straža ni zvesta.

Kuba. — Položaj na Kubi je nespremenjen. Sicer prihajajo od ontod uradna poročila, da Španjci zmagujejo, vendar tem poročilom ni verjeti. Bivši španski poveljnik na Kubi Martinez Campos se je izrekel, da Kuba mora svojo upravo dobiti. Seveda španjski državniki se ne morejo sprijazniti s to idejo, ker hočejo še nadalje izkoriščati sedaj že do cela izcrpano Kubo. Hočejo po vsi si i, da bi Kuba plačala Španiji vojne stroške. Če bi jih mogla, bi bilo dobro, če jih ne more, je druga. Sploh se pa vstaši dobro upirajo in zgodi se prav lahko, da bo prišlo do tega, da bi Španjci še radi dovolili Kubi samoupravo pod španskim pokroviteljstvom, pa bo prepozno in bodo Kubanci se popolnoma otresli španjske nadvlade. Potem naj pa Španija gleda za milijone, katere je potrosila za vojsko, dočim bi bila lahko kubanske razmere brez vojske uravnala, ko bi bila le malo bolj svobodoljubna.

Afrika. — Dasi laški listi prepevajo slavo zmagoviti laški vojski v Afriki, vendar v resnici stvar vse drugače stoji. Italijani so zopet morali drugo trdnjavo zapustiti. Sovražnik jih obkoljuje od vseh strani. Če pride do odločilnega boja, ne vemo komu bo boljše šla, kajti nasprotnik je dobro oborožen. Ravno minoli čas je zopet ena francoska ladija dovela Abesincem več orožja. To seveda jezi Italijane, a ne morejo si pomagati. Italijanski ministerski svet je sicer sklenil vojsko nadaljevati, dokler ne bo ugonoben sovražnik, toda kdo ve, če bo to šlo, oziroma, koliko časa bo šlo. Zadnjega groša vendar ne more Italija dati za Afriko, ko ima vendar doma sto potreb.

Vzhodna Azija. — V Soeulu v prestolnem mestu na Koreji je nastal res upor. Vstaši so napali vlado in umorili ministerskega predsednika in sedem uradnikov. Kralj in prestolonaslednik sta ubežala k ruskemu poslaniku v varstvo. Ruski vojaki obkolili so rusko poslaniško palačo in jo čuvajo. V Soeul odpotovali so tudi oddelki angleške, ameriške in francoske mornarice, da varujejo ondi svoje interese.

Obrtnija.

Regulacijski načrt za Ljubljano.

II.

Regulacijski načrt ozira se zlasti na bodoče razširjenje predmestja Gradišče in sicer ob levi in desni strani Tržaške ceste, kjer utegnejo nastati hiše z malimi cenenimi stanovanji; tudi za vrtove bode svet tam ugoden in je utegne torej razviti vrtnarstvo v onem dela mesta. Mej novo Tržaško cesto in tirom južne železnice ob južnem koncu Levstikovih ulic projektovan je na svetu kranjske stavbinske družbe večji trg.

Na desnem bregu Ljubljanice važna je zlasti regulacija Špitalskih ulic, katere se imajo napraviti ravne in 16 metrov široke tako, da se bode s Francovega mostu že lahko videl krasni vodnjak poleg mestne hiše. V soglasju s Špitalskimi ulicami treba bode svojedobno širjega mostu, kar se bode lahko zgodilo, ker se bode vsled osuševanja barja in uravnave Ljubljanice moral svojedobno podreti sedanji zidani most ter napraviti železen most, ki ne bode oviral odtoka Ljubljanice.

Kakor na levem, projektovana je tudi na desnem bregu Ljubljanice uravnava nabrežja in sicer od Gruber-

jevega prekopa do Živinozdravniških ulic. Za nabrežje ob Prulah, ki bode široko od 18—37 *m* ter imelo smer proti dolenjskemu kolodvoru, merodajna bode fronta Sirnikove hiše in vogal posestva prof. Ziakowskega. Smer Sv. Jakoba nabrežja (širina 9—22 *m*) bode pravokotno na Trubarjeve ulice, katere se imajo razširiti na 26 metrov ob meji Virantovega vrta. Francovo nabrežje imelo bode širino 12 *m* ter bode paralelno z uravnano Ljubljanico. Šolski drevored razširil se bode pri Francovem mostu tako, da bode vogal pri „Kresiji“ 12·20 *m* oddaljen od sedanjega obrežja zidu; sicer pa bode za smer merodajna fronta semenišča in kot Mahrove hiše. Poljanski nasip imel bo širino od 12 do 38 metrov; nabrežje ob Grubarjevem prekopu od domobranske vojašnice do klavnice dobi 12 *m* širine.

Florijanske ulice in Karlovska cesta, obe v sedanji dolžini, razširita se na 12 metrov. Od št. Jakobskega trga do Zvonarskih ulic projektovana je nova 12 *m* široka ulica, isto tako od Zvonarskih ulic do Grubarjevega prekopa paralelno z nabrežjem ob Prulah; mej tem obrežjem in Karlovsko cesto projektovane so tri ceste — srednja kot nadaljevanje Opekarske ceste. Zatiške ulice se imajo preložiti tako, da bode za smer merodajen vogal redutnega poslopja. Lingerjeve ulice razširijo se na 12 *m*, mej licealnim poslopjem in tako imenovano glavno stražnico pa se otvori nova 14 *m* široka cesta od Valvazorjevega trga do šolskega drevoreda.

Mej Streliškimi ulicami, Gruberjevo in Poljansko cesto projektovane so tri vzdolžne in štiri prečne ceste in sicer poslednje ob meji Eisljevega in Schreierjevega posestva, ob otroški bolnici, ob vzhodni meji Dečmanovega posestva in mej Lichtenthurnovo sirotišnico in Marijanom Tudi vzhodno od Gruberjeve ceste projektovanih je nekoliko novih cest, isto tako tudi onkraj tiru južne železnice na levi strani Dunajske ceste. Pri tej priliki bodi omenjeno, da se bode prostor za novo jezuvitsko cerkev določil najbrže na Poljanskem trgu, kamor bi vsekako bolj spadala, nego li na prostor nasproti otroški bolnici, kakor je bilo prej projektovvno.

Enketa, ki je bila sklicana v presojo regulacijskega načrta, bavila se je tudi s premestitvijo pokopališča, ki bode prej ali slej neizogibna, ker bode okolo sedanjega pokopališča nastal delavski del mesta. Enketa izrekla je nujno željo za premestitev pokopališča v zdoljnji del Udmata in Sela, vendar se pri regulacijskem načrtu premestitev pokopališča še ni vzela v poštev, ker se najbrže ne bode mogla izvršiti v bližnji prihodnjosti; v to svrho treba bode še dolgotrajnih obravnav.

V predstoječih vrsticah naveli smo glavne točke regulacijskega načrta, ki bode občinstvu kmalu pristopen, ker ga bode mestni magistrat dal litografično pomnožiti in ga bode potem dobiti potom knjigotržtva.

Obrtnijske raznoterosti.

Premogov prah. Skušnja uč, da je mnogo nesreč v premogovnikih. Če se ta prah užge, nastane grozna eksplozija, posebno če so še vnetljivi plini v jami. Premogov prah se vname le ob močnem plamenu, posebno ob plamenu, ki nastane pri razstreljevanju skal. Ob plamenu svetilnic se ta prah navadno ne vname. Nesreče v premogovnikih bi se skoro povsem odpravile, ko bi se opustilo razstreljevanje po premogovnikih To je vsekako težavno v premogovnikih s trdim kamenjem. Mnogo se pa doseže že. če se premogov prah večkrat odpravlja iz jame in ne rabita za razstreljevanje razstrelila ki dajo močno plame, kakor črni smodnik.

Kmetijstvo.

Deželni odbor štajerski in nova lovska postava.

(Konec.)

V krajih tedaj, v katerih je zajec škodljiv, ga sme lovski najemnik vse leto streljati, drugim pa, katerim dela škodo že kjerkoli, se velikodušno in milostno dovoljuje, da ga smejo, ako se jim ljubi, loviti v zanjke — streljati pa ga Bog ne daj! Najbolje bode pač kazalo, da si posestniki omislijo take zanjke, kakoršne imajo konjederci, kadar lovijo pse, ter potem tako oboroženi narede kar v celem okraju gonjo na zajce, mogoče, da jih tako polove ali jih pa vsaj preženo v drugi okraj, kjer niso več škodljivi. To bode gotovo prav veselo in kratkočasno in stavimo, da vsaj nekaj najhujših požeruhov kar od strahu pocepa! Te gonje pa se mora udeležiti vsakateri, ker drugače mu ni pomagati, kajti za škodo, katero mu naredi zajec, tudi po novi lovski postavi ne dobi nobenega povračila.

Človek bi se tem določilom skoraj smejal, ako bi stvar ne bila tako resna. Glas štajerskih sadjarjev, ki so že leta in leta prosili pomoči proti zajcu, se je popolnoma prezrl in udušil. Sadna drevesa pri tej visoki gospodi nimajo nobene vrednosti; kakor dozdaj, tako se tudi še zanaprej izročujejo brez vse milosti ostrim zajčjim zobom. Ako je tedaj sadjarstvo brez pomena in brez vrednosti, zakaj pa se vsako leto tisoče in tisoče goldinarjev žrtvuje sa sadjerejsko šolo v Mariboru in Grottendorfu, katere mora plačati ljudstvo? Tudi je čisto nepotrebno, da se na deželne stroške nastavljajo sadjerejski potovalni učitelji.

Zato se pa tudi ni prav nič čuditi, ako le-ti učitelji pri svojih predavanjih dostikrat nimajo skoro nič poslušalcev. Kako se pa naj vendar kmet navzame in navduši za stvar, in bodi si, da je še tako koristna, ako ve, da mu lahko zajec brez vse odškodnine v eni noči uniči delo in trud od večih let? Zajcu se naj tudi še zanaprej prizanaša na škodo kmetijstva, in na škodo narodnega blagostanja. In vse to najbolj radi tistih, ki pri lovu iščejo zabave in kratkočasja, le tem na ljubo je deželni odbor izdelal ta izborni načrt nove lovske postave. Zabava, kratkočasje nekaternikov je tedaj pri teh gospodih

več vredno, nego koristi celega prebivalstva v deželi. Prepričani smo tudi popolnoma, da pri sestavi tega zakona nikakor ni odločevala najemnina od lova, ki je proti ogromni škodi, katero vsako leto divjačina naredi, itak prava malenkost, komaj vredna, da se jemlje v poštev. Radovedni smo pa res, kaj poreko k temu deželni zbor, kadar pride obravnava, radovedni smo zlasti, na katero stališče se bodo postavili poslanci nemških kmetskih občin. Naših slov. poslancev sicer ni v dež. zboru, pa kaj bi tudi tudi, vsaj bi proti visoki nemški gospodi prav nič ne opravili. Ako se ta zakon sprejme brez vsake spremembe, potem bodo kmetje vedeli, komu so zaupali svoje koristi, kajti v marsičem bodo celo na slabšem, nego so bili dosihmal.

Kakor smo rekli, je kmetijstvo štajersko pričakovalo, da se bode zajec po novem zakonu proglasil kot škodljiva žival, kot največji sovražnik sadjarstva in vinarstva, katerega torej imej vsak pravico na svoji zemlji ubiti. Temu mora pritegniti vsak, kateremu je kaj za napredek kmetijstva, vsak odkritosrčen domoljub, ki želi, da se poviša blagostanje in davkoplačilna moč v deželi. Tisti pa, ki prav iz malenkostnih ozirov vsega tega ne želi, ni nihče drugi, kakor dež. odbor štajerski, kar prav jasno priča od njega izdelan načrt nove lovske postave!

Kmetijske raznoterosti.

Čistost mlečnih posod je velike važnosti, posebno če se mleko razpošilja. V čistih posodah se mleko veliko manj spridi. Zato naj se, ko so se rabile, umijejo z gorko vodo, kateri se pridene nekaj sode ali pepelja, nato se pa še izplaknejo z mrzlo vodo. Potem se denejo posode na kak zračen prostor, tako, da voda čisto iz njih odteče in se posuši. Predno se posode rabijo, izplaknejo se zopet s čisto mrzlo vodo.

Panjevi brez matice navadno prezimijo v velikem nemiru. Velikokrat čebele v tacih panjih za grižo poginejo. Tak panj pa vznemirja tudi panjeve v obližju. Zato naj se tak panj naj nima mej drugimi panjevi, temveč se prenese v drugi prostor.

Poučni in zabavni del.

Varšavski spomini iz 1830. leta.

(Ruski spisal N. P. Makarov.)

VI.

Junak in žrtva anekdotov.

(Dalje.)

Nekdaj sreča Pukalov svojega stotnika na Krakovskem predmestju, to je v najbolj mnogoljudni ulici varšavski. Stotniku se je zdelo, da ga je junker nerodno pozdravil, zato ga je že tukaj dobro ozmerjal in prisedši v vojašnico, je naročil, da ga morajo učiti, kako se je treba postaviti, potem pa kako se mora spremljati z očmi. Začeli so ga učiti. Po cele ure so ga učili jedno in isto. Vežbovalec je veleval jeden in Pukalov se je postavil in obrnil glavo na stran in zakričal jeden, potem so velevali dva in Pukalov je počasi obesil glavo na levo ali narobe in počasi rekel dvaaaaa.

Čez nekaj dni Pukalov zopet sreča svojega stotnika in sicer ravno na Krakovskem predmestju. Ko se še ni približal stotniku na deset korakov, se je ustavil po vojaški se obrnil glavo k stotniku in jecljajoč rekel jeden, ne da bi bil z očmi spremljal stotnika.

— Junker! spremljajte me z očmi, zakričal je stotnik nad Pukalovom.

— Velite dva, gospod stotnik. Brez razdelitve me niso učili.

— Dva — rekel je stotnik, in Pukalov je začel obračati glavo, govoreč dvaaaaa.

Drugi dan učili so Pukalova brez razdelitve, to je moral neprostano obračati glavo z jedne strani na drugo in govoriti jeden, potem pa dvaaaaa.

Pukalov se ni poboljšal. Tretji pot srečal je stotnika zopet na Krakovskem predmestju. Sedaj se je postavil in vedno obračal glavo z strani v stran in štel jeden dvaaaaa, jeden dvaaaaa, jeden dvaaaaa. Okolu njega se je zbrala tolpa zijalcev, ki so se smejali in krohotali. Strogi stotnik je pa pljunil v stran in šel svojo pot, rekši sam pri sebi:

— Vidim, ž njim ničesa ne opraviš, — nepriden šaljivec.

Prišedši v vojašnico je odredil, naj nehajo Pukalova učiti pozdravljanja in ukazal, naj mu dajo za cel teden počitka, naj dela kar hoče.

Nekoč je Pukalov v konditoriji pil kavo in kadil iz pipe. Zraven njega je na divanu sedel neki Nemec, ki je tudi pil kavo in kadil. Pukalov začel je ž njim jako zanimiv govor v nemščini. Mej gorečim pripovedovanjem, je kakor nevede začel z njegovim kazalcem popravljati pepel v svoji pipi. Nemec je lahko zakričal, začel pihati v svoj palec govoreč: ach, mein Gott! — Pukalov se je opravičeval in izvračal vso krivdo na svojo strašno razstresenost.

Nekdaj je šla stotnija, pri kateri je služil Pukalov na glavno stražo. S stotnijo šel je jeden stotnijskih poveljnikov, ki je bil znan po svoji neizrecni skoposti. Pukalov je pregovoril narednika, da so njega vzeli s stotnijo in ga odločili za pošiljanja. Čez jedno uro, ko so prišli na stražo, je stotnik želel imeti kavo in je poklical vojaka odločenega za pošiljanje. Prišel je Pukalov.

— Prosim, junker! — rekel je stotnik. — Moram poslati po kavo in zatorej blagovolite poslati k meni kakega vojaka.

— Oprostite, gospod stotnik. Jaz sem odločen za pošiljanje, in dovolite mi torej točno izpolniti svoje dolžnosti, iti vam po kavo in po vse, kar bodete potrebovali.

— No, dobro; samo seboj vojaka vzemite. Tukaj je zlat. Prinesite nam kave z žemljami.

Pukalov je šel v bližnjo kavarno in čez nekaj časa se je vrnil nesoč v vsaki roki košarico. Postavši jo na tla, je začel najprej iz jedne košare jemati lončke s kavo in smetano, potem pa žemlje. Ko je že več lončkov postavil, rekel mu je stotnik:

— Dovolj, Pukalov, Dovolj. Kam tako veliko? Mi smo le trije (s stotnikom sta namreč na glavno stražo šla še dva častnika.) Pukalov je pa še nadalje iz prve košare jemal lončke in ko jo je izpraznil, je bila miza že polna lončkov.

— Moj Bog, koliko je pa, — rekel je stotnik z obupnim glasom. — Kaj pa bodemo s to kavo?

— To še ni vse, rekel je Pukalov in začel je razkladati iz druge košarice, v kateri je bilo ravno toliko lončkov in žemelj, kakor v prvi. Dolgo skopi stotnik ni mogel brez velike žalosti in bridkosti spomniti se tega ultrakavinega dne in svojega zlata, zginivšega v cvetu let, a dobro bi bilo, ko bi bil vsaj šel za šampanjec. A je za kavo.

Nekoč sreča Pukalov na ulici nekega postarnega gospoda s kislim obrazom in predpotopno, jako obnošeno obleko. Pukalov se je ustavil, pogledal bistro neznanega gospoda, po tem se je pa nakrat oklenil ga okrog vratu in ga jel poljubovati govoreč:

— Vendar sem zopet srečal vas, svojega rešitelja, svojega dobrotnika! Koliko let sem že vas iskal povsod, a nikjer vas nisem mogel najti. A naposled je vendar prišel blaženi dan v življenju mojem! Naposled vendar vas vidim in morem pred vami izliti čustva svojega hvaležnega srca.

— Milostljivi gospod! Vi se gotovo motite in imate mene za koga druzega — rekel je gospod, katerega je Pukalov objemal in prizadeval se je osvoboditi njegovih objemov.

— Kako! Vi me ne poznate? Jaz sem pa spoznal svojega rešitelja mej tisoči ljudmi. Ste li pozabili, kako ste mi rešili življenje: Pred šestimi leti kopal sem se v Vislu proti Saski Kempi in nakrat me je deroča voda odnesla na globoko mesto in jel toniti in gotovo bi bil utonil, ko bi ne bilo vas. Se ne spomnite, da ste tedaj stali na bregu, in videč mene v nevarnosti, skočili ste v vodo, ne da bi se bili slekli, in me ven privlekli, in potem pa zginili, ne da bi bil mogel vam se zahvaliti. Sedaj pa nočete tega priznati v svoji skromnosti. Sicer se pa nadejam, da dovolite, da vas pogostim z odličnim kosilom pri Zdarboru. Pojdimo tja. Sedaj je čas za kosilo.

Mož, katerega je Pukalov imel za rešitelja, je šel ž njim brez obotavljanja, ko se mu je obetalo dobro kosilo v jedni najboljših varšavskih gostilen.

Kosilo in pijača bila sta izvrstna. Pukalov ga je slavno pogostil, častil ga in bil nenavadno prijazen ž njim. Ko se je kosilo končalo, in so gostje vstali izza mize, je Pukalov vzel kapo, in to je tudi storil njegov gost, zahvaljujoč se za pogostenje. Ko sta se približala k vratom, je Pukalov odprl vrata in predno je domišljeni rešitelj mogel spregovoriti kako besedo, ga je Pukalov pahnil skozi vrata in zaloputnil za njim. Presenečeni gost je postal nekaj trenotkov na jednem mestu in potem pa rekel sam s seboj: Musi byc' fihal (mora biti blazen) in šel je svojo pot vesel, da se je zastonj tako dobro nakosil, kakor še nikdar poprej. (Dalje sledi.)

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V petnajsti seji dne 10. februvarija t. l. poroča posl. dr. Tavčar imenom upravnega odseka o vladni predlogi z načrtom stavbinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana. Posl. dr. Majaron poudarja, da sta §§ 9. in 10. glede razlastitvene pravice pomankljiva in pravi, da bo v specijalni debati stavil preminljevalne predloge. Dež. predsednik ugovarja predgovorniku, poudarjaje, da sta določbi §§ 9. in 10. jasni. V podrobni razpravi zahteva deželni predsednik baron Hein k § 3. odstavek, naj se regulacijski načrt predloži deželni vladi, da ga dogovorno z deželnim odborom potrdi Posl. Luckmann pritrja temu in predlaga, naj se to zgodi. Poročevalec dr. Tavčar se izreče sicer za odsekov predlog, vendar se mu zdi dostavek primeren. Predlog posl. Luckmana se na to sprejme. Pri § 8. se na predlog posl. dr. Majarona premene neke besede (svet, mesto parcele). Posl. dr. Majaron govori k § 9. razlaga ekspropriacijsko postopanje, nasvetuje premembe k temu § in predlaga naj se § 9. in 10. zopet odkažeta odseku v pretres in poročanje o stavljenih nasvetih. Dež. predsednik baron Hein se izreka proti temu predlogu, posl. Grasselli ga podpira. Poročevalec dr. Tavčar odločno zagovarja po odseku priporočena §§. Tudi drugod imajo taka določila o razlastitveni pravici in lahko se sporazume. Stvar je nevarno zavlačevati tudi zato, ker se mestu mudi za stavbeni red, a se lahko pripeti, da zakon ne bo potrjen, če se ne sprejme odsekov predlog. Pri glasovanju se sprejme dr. Majaronov predlog. Pri § 37. nasvetuje dež. predsednik baron Hein naj določilo, da se smejo zidati štirinadstropne hiše zavrže in naj se sprejme vladni predlog, da se smejo zidati le trinadstropne hiše. Posl. Grasselli podpira vladni predlog. Posl. Hribar priporoča odsekov predlog za štirinadstropne hiše Še so govorili za trinadstropne hiše dež. predsednik baron Hein posl. Luckmann in Grasselli, ki predlaga naj se določi, da se smejo le trinadstropne hiše zidati. Poročevalec dr. Tavčar odločno zagovarja odsekov predlog za štirinadstropne hiše. Ta predlog se pri glasovanju tudi sprejme. K § 71 predlaga posl. baron Wurzbach premembo glede naprave trotoirjev v tem smislu, da naj mesto napravlja iste pred novimi hišami, ne pa posestniki. Dež predsednik baron Hein in posl. Hribar ugovarjata odločno posl. baronu Wurzbachu Tudi poročevalec dr. Tavčar se gorko potegne za odsekov predlog. Pri glasovanju se odkloni predlagana posl Wurzbach-a prememba in se odobri predlog upravnega odseka Ostali paragrafi stavbenega reda, katerega o priliki v celoti objavimo, se na to brez ugovora odobre. — Seja se na to pretrga.

V večerni seji, ki se je pričela ob 7. uri, poroča posl. Hribar o glavni bilanci mestnega loterijskega posojila ljubljanskega in predlaga naj se poročilo finančnega odseka odobri, čemur se pritrdi. — Posl. dr. Žitnik poroča v prošnjah raznih občin glede podpor za nove šolske zgradbe in za popravo šolskih poslopij in predlaga, naj se dovolijo nastopne podpore: Za šolsko zgradbo v Fari pri Vasi 400, na Gori 200, v Kočevju 1000, v Mozeljnu 350, v Tržiču 500, na Dobravi pri Žaspem 150, v Koprivniku 200, na Dovjem 300, v Lešah 200, v Ovsišu 500, v Ribnem 150, na Bledu 200, v Beli Peči 200, v Mengšu 400, v Radencah 150, v Čepljah 150, na Dol. Podgori 200. Dalje naj se za šolo v Sodražici letos izplača že lani dovoljena podpora

500 gld. Za šolo v Starem Kotu se dovoli 400 gld na račun prihodnjega leta, ker letos še ne bodo pričeli zgradbe. Dalje se dovoli kr. šol. svetu v Motniku za poprave 50 gld., za šol. zgradbo na Razdrtem 200 gld. za popravo šol. poslopja v Žužemberku 300 gld. na račun prihodnjega leta, ako okr. šol. oblastvo priporoči to podporo. Prošnja kr. šol. sveta pri Sv. Trojici v brdskem sodnem okraju se odkloni z ozirom na to, da je dež. zbor dovolil že 1300 gld. Prošnja obč. zastopa v Črnem Vrhu v ljubljanski okolici se odstopi dež. odboru, da v prihodnjem letu nasvetuje primerno podporo. Predlogu finančnega odseka se pritrdi. — Posl. dr. Papež poroča o uvrstitvi občinske ceste, ki se pri Prelogu od okrajne ceste Vir-Dol-Litija odcepi in drži čez Domžale na državno cesto do stika pri h. št 24, v Rodici s Kamnik-Domžale. Št. jakobsko okrajno cesto z na njej se nahajajočim čez Bistrico držečim mostom med okrajne ceste in predlaga, naj se cesta uvrsti mej okrajne ceste, deželni odbor se pa pooblašča, da za napravo mostu dovoli primerno podporo. Predlogu se pritrdi. — Isti poslanec poroča o prošnji občin Dob in Krtina, da bi deželni tehnik pregledal novo cestno progo od Krtine čez Dob, do državne ceste pri Viru. Prošnja se izroči deželnemu odboru. — Posl. Kalan poroča imenom upravnega odseka glede prenaredbe mej selske občine Moste in mesta Ljubljana. Poročevalec predlaga, naj se sprejme dotični zakon, po katerem se več v davčni občini vodmatski ležečih in k selski občini Moste spadajočih parcelnih številk izloči iz selske občine Moste ter pripiše davčni občini št. petersko predmestje mestne občine Ljubljana. Posl. Povše predlaga resolucijo, po kateri naj se za prizadete posestnike izposluje glede hišnonajemninskega, oziroma hišno-razrednega davka neko prehodno stanje za dobo 15 ali 20 let. Resoluciji glede užitninskega davka in prostega uvaževanja pridelkov čez mitnico je posl. Povše umaknil, ko je dež predsednik baron Hein izjavil, da se inkorporirani del ne bo priklopil užitninskemu ozemlju ljubljanskemu in je prosta vožnja poljedelskih pridelkov čez mitnico itak po zakonu določena. Tudi posl. Grasselli je poudarjal, da se užitninski davek ne bo pobiral in je vožnja gospodarskih pridelkov prosta. Dotični zakon se na to sprejme, istotako tudi resolucija posl. Povšeta. — Sedaj sledi tajna seja. (Zadnjo sejo prihodnjič.)

— **Volitev v notranjskih in gorenjskih mestih.** V torek bode v gorenjskih in notranjskih mestih volitev za državni zbor. Narodna stranka je postavila za kandidata gosp. kurata Antona Koblarja. Ta mož ima vse potrebne sposobnosti za državnega poslanca. Pokazal je že večkrat, da je zvest slovenski rodoljub, kremenit in neupogljiv značaj. Tacih mož je pa nam posebno treba sedaj na Dunaju, ko tudi pri druzih narodih vedno bolj nastopajo odločne stranke. Položaj je sedaj tak, da se le z odločnostjo da kaj doseči. Gospod Koblar je pa tudi temeljito izobražen in zatorej moramo pričakovati, da bode povse dostojno zastopal naš narod v zbornici poslancev. Kdo bode njegov nasprotni kandidat, ne vemo. Govori se celo, da nasprotniki ne postavijo svojega kandidata. To pa ne izključuje, da bi kdo ne kandidoval na svojo roko, katerega bi pa nasprotniki podpirali Pa če bi tudi g. Koblar ne imel nobenega protikandidata, je dolžnost volilcev, da vsi pridejo na volišče, da se tako pokaže moč stranke same. Poslanec po tem odločneje lahko postopa, s čim z več glasovi je voljen, ker se tem ložje sklicuje na to, da je narod za njim Mnogoštevilna udeležitev pri volitvi bi tudi za v bodoče imela dober vpliv za narodno stranko. Zato pa gorenjski in notranjski narodni volilci v torek vsi pridite na volišče in dajte svoje glasove g. Antonu Koblarju.

— **Volilni shod** sklicuje deželni poslanec gosp. Ivan Hribar za nedeljo dne 23. februvarija t l. v telovadno dvorano „Narodnega doma“. Gosp. poslanec bo poročal o svojem delovanju v minolom zasedanju deželnega zbora.

— **«Glasbena Matica» na Dunaju.** Pevski zbor „Glasbene Matice“ namerava v drugi polovici meseca marcija t. l. napraviti izlet na Dunaj in ondi prirediti dva velika koncerta v korist dunajskim ubožcem in to v zahvalo prestolnici dunajski za znatne denarne prispevke, s katerimi je priskočila na pomoč ljubljanskemu prebivalstvu ob potresni katastrofi. Mestni zbor ljubljanski je v svoji sinočni seji sprejel nujni predlog, v katerem se z veseljem pozdravlja namero pevskega zbora „Glasbene Matice“ in se mestnemu županu naroča, da takaj obvesti o tej nakani mestno predstojništvo prestolnice Dunajske.

— **Vrhniška železnica.** Železnično ministerstvo je ugodno rešilo vlogo deželnega odbora kranjskega glede gradnje železnice, ki naj bi se pri Brezovici odcepila od južne železnice in vodila na Vrhniko, vsled česar je gradnja te železnice zagotovljena in se bo že letos pričela.

— **Deželnega odbora uradi** premestili so se minole dni deloma v deželno hišo na Turjaškem trgu št. 3, deloma pa v Pongračevo hišo, ki je nasproti deželni hiši.

— **Paralelni razred** na utrakvistični gimnaziji v Celju otvoril se je dne 19. februvarija, — torej s pričetkom druzega polletja.

— **Kranjska industrijska družba** je imela dne 15. t. m. dobro obiskan izredni občni zbor. Od 5400 delnic, jih je bilo 5062 zastopanih. Občni zbor se ni konečno izrekel za ustanovitev plavžev v Trstu temveč je pooblastil upravni odbor, da na podlagi doseženih olajšav ali v Trstu ustanovi plavže oziroma če se mu primerno vidi iste drugod ustanovi. Delniško glavnico je zbor sklenil od 2,700.000 gld. povišati na 5,000 000 gld.

— **Novo kapelo v Jožefinum,** zavodu za onemogle in brezposelne ženske so slovesno blagoslovili dne 13. t. m.

— **Za kmetske sinove, ki so vojaki** je dovolilo vojno ministerstvo neko olajšavo. Odredilo je namreč, da je one vojake, ki so dovršili kako kmetijsko šolo ter mislijo gospodariti na svojem posestvu, oziroma na posestvu svojih starišev, poslati na trajni dopust že po dovršenem drugem vojaškem letu.

— **Nova meščanska bolnica v Ljubljani.** Na mestu podrte kresije v Špitalskih ulicah namerava mesto zgraditi lepo trinadstropno poslopje. V ta namen se je razpisal natečaj za napravo načrtov. Načrte je vložiti do 15. aprila t. l. Kot nagradi za dva najboljša načrta sta se določila zneska 2000 in 1200 kron.

— **Nova iznajdba.** Tukajšnji zasebni uradnik g. Iv. Vdovič izumil je novo vrsto železničnih šin, s katerimi se odstranijo vsaki dosedanji sunki in vsakteri ropot pri prehodu voznih koles z ene šine na drugo. Ako se iznajdba tudi praktično oponese, bo ista velikega pomena za železnice.

— **Okrajnim šolskim nadzornikom** za krški in litijski okraj je imenovan nadučitelj v Metliki gosp. Andr Šest, ki je dobil kot nadučitelj odpust in se kot nadzornik nastani v Krškem

— **Knežji dvorec** v Gosposkih ulicah v Ljubljani bodo baje tudi podrli. Obsežno stavbišče hočejo po tem na drobno prodati.

— **Cena viržink** se je glasom ukaza finančnega ministerstva s 15. februvarijem zopet znižala na 5 kr.

— **Nakup konj** za c. in kr. vojsko se bo vršil dne 5. marcija t. l. v Št. Jarneju na Dolenjskem.

— **Umrl je v Škofji Loki** dne 15. t. m. g Blaž Mohar, bivši loški župan, deželni poslanec in svetnik trgovske in obrtniške zbornice. N. v m. p.

— **Mrtvega našli** so dne 16. t m. v hlevu gostilničarice Julijane Furjan v Kurji vasi nekega 80letnega berača. Zdravnik je konstatoval, da je starec preminol vsled oslabelosti.

— **V starosti 99 let** je umrla te dni v tukajšnji hiralnici sv. Jožefa gostačinja M. Nahtigal iz Polja pri Vodicah.

— **Požar uničil** je dne 17. t. m. dvema gospodarjema v Želimljah pod Ljubljano vsa poslopja. Pogorelca sta bila za-le neznatne svote zavarovana, dočim znaša škoda nad 6000 gld Zažgali so otroci, igrajoči se z ognjem. Ti nesrečni otroci!

— **Ubil se je** dne 11. febr. pri kopanju ledu v Spodnji Idriji 11letni Frančišek Kogelj. Priletel mu je kos ledu tako nesrečno v glavo, da ga je ubilo.

— **Zaljubljenca zaprli.** Te dni sta na Dunaju šivilja Roza Oberndorfer in njen ljubček Marka Hofer najela stanovanje pri neki postrežnici. Prvi dan sta pa pokazala, kaj znata. Ko njiju gospodinje ni bilo doma, sta vlomila v neki predalnik in ukrala 3 zadolžnice kreditnega zavoda in potem jo pobegnila. Policija je oba že dobila. Pokazalo se je, da ima ta parček še več drugih tatvin na vesti.

— **Stekle lisice.** Iz več krajev prihajajo novice o steklih lisicah. V Guttensteinu je stekla lisica napala štiri ljudi. Sodi se, da je uzrok, da toliko lisic steče, slab strup katerega nastavljajo lisicam. Strup jih ne umori, temveč le oboli.

— **Razpor zaradi reklamnih znamk.** Mej nemškim državnim poštnim uradom in pa ogerskim trgovskim ministerstvom je zanimiv razpor. Ogri so napravili posebne pismene znamke, s katerimi delajo reklamo za svojo razstavo. Nemški poštni urad je pa temu ugovarjal in zapretil, da se pisma s temi poštnimi znamkami ne bodo vozila po nemških postah.

— **Izsiljenje.** Čuden slučaj izsiljenja se je obravnaval te dni pred sodiščem v Rheinu. Pred dobrim letom je bila jednemu prebivalcu v Silleryju ukradena vreča. Tatu so kmalu izvedeli. Okradenec mu je pretil, da ga ovadi, ako ne da 100 gld. za dobrodelne namene. Tat tega ni hotel storiti in je stvar naznanil državnemu pravdništvu, ki je okradenca tožilo zaradi izsiljenja. Sodišče ga je tudi obsodilo v jeden mesec ječe in na 100 gld. globe.

— **Velik zapravljivec zaprt.** V Berolinu je poslednje tedne živel neki huzarski častnik izven službe, ki je močno zapravljal denar. Posebno je veliko plačeval za pet dam nekega tamošnjega gledališča. Ž njimi je v kratkem zapravil nad 10.000 gld. Imel je lepo stanovanje, z omenjenimi damami hodil po najboljših gostilnah, napravil posebno lep voz, da se je ž njimi vozil, kupoval jim lepe obleke, broše in drugi nakit. Kmalu se je pa izvedelo, da je več trgovcev opeharil in so ga zaprli.

— **Marije Terezije tolarji.** Ker ima Italija vojno v Afriki, se potrebuje več Marije Terezije tolarjev nego po navadi. V tamošnjih krajih ljudje ne vzamejo druzega denarja. Letos so že na Dunaju 600.000 tacih tolarjev izkovali.

— **Požigalci v Berolinu.** Zadnji čas so silno pogosti požari v Berolinu. Slednji dan kje gori. Ljudje so v velikem strahu. Vsi sodijo, da kdo požiga. Policija požigalcev ne more zaslediti.

— **Napad na ječo.** V Eislebenu je iz ječe pobegnil neki tat in z dinamitno patrono poskusil razrušiti ječo, da osvobodi svojo ljubico. To se mu ni posrečilo. Le nekoliko šip se je zdrobilo. Ubeglega tatu to tudi že zopet zaprli.

— **Pismena tajnost v nevarnosti.** V uredništvu francoskega časopisa poskušali so fotografovati z Rötgenovo svetlobo. Poskusi se pa niso hoteli popolnoma posreči glede fotografiranja človeških kostij. Pri tem so pa prišli na sled, da se da fotografirati vsebina zaprtega pisma. Najfinejša pisava se na fotografiji dobro pozna. Če je to resnično, bode odslej pismena tajnost v veliki nevarnosti.

— **Zgorelo gledališče.** V noči od nedelje na ponedeljek je zgorelo veliko mestno gledališče v Kievu. Ogenj je nastal po popoldanski predstavi v neki garderobi in se je hitro razširil. Kmalu je gorelo celo gledališče. Vzlic požrtovalnemu delovanju gasilcev in vojakov ni bilo moči ognja pogasiti. Gledališče je pogorelo do tal. Ogenj je uničil vse dekoracije, bogato garderobo, celo knjižnico in vse instrumente. Da je nastal ogenj mej predstavo, bi se bila primerila grozna katastrofe, ker v gledališču ni bilo izhodov za silo.

— **Nesreča na železnici.** Na kolodvoru v Fleurunu v Belgiji sta vkupe trčila dva vlaka. 28 potnikov je bilo poškodovanih.

— **Velik požar** je bil v Troyevi tovarni za perilo pri Novem Jorku. Delavke so skakale skozi okna petega nadstropja. Več se jih je pa pobilo. Trideset se jih pogreša in so najbrž zgorele.

— **Mokre roke pri telefonu.** V Berolinu je neka uradnica pri telefonu otrpnela po vsem životu in ne more več opravljati službe. Uzrok je to, da je z mokrimi rokami prijemala telefonski aparat in je elektrika jej udarila v telo.

— **Obsojen nadravnatelj ministerskih pomožnih uradov.** V Budimpešti obsodili so na 2 leti zaradi uradnega izneverjenja nadravnatelja pomožnih uradov v finančnem ministerstvu, ki je jako mnogo poneveril.

— **Židovski sleparji.** V Budimpešti se govori mnogo o tem, da je več odličnih oseb ovadilo sodišču Abelesa in njega soprogo zaradi goljufije. Preiskava je dognala, da sta Abeles in njegova soproga tudi na Dunaju zakrivila še trideset goljufij. Ta dva in tast Jejteles so na Dunaju se bavili z oderuštvom. Žrtve so bili mladoletni sinovi bogatih starišev. Ko je Abeles videl, da na Dunaju ni več varno zanj, je bežal v Budimpešto, kjer je svoj posel nadaljeval. Razširil je pa novico, da je šel v Ameriko. Kje je pa sedaj Jejteles, se pa ne ve.

— **Grozna eksplodija.** Grozna razstrelba naravnega plina v Red Key v Ameriki je uničila tovarno Ohio & Indianopolis Comp. Dne 21. januvarija ob 7. uri zvečer streslo se je mesto, mislil si, da ga hoče Herkules stresti s svojega hrbta. Ubit je jeden mož in 4 smrtno ranjeni. Dve sosedni hiši sta bile popolnoma uničeni. Strojevodja bil je na mestu usmrčen in njegovo telo je bilo vpepeljeno v pričo sto in sto gledalcev. Škoda se ceni na 100.000 in na drugih poslopjih približno na 10.000 dolarjev.

— **Lepa dedščina.** Otroci umrlega ameriškega železniškega magnata Jay Goulda ne bodo stradali in pomanjkanja trpeli ako ne bodo denar „z obemi rokami“ proč metali. Po poročilu sodnijsko imenovanega osbrbnika znaša skupna vrednost podvržena davščini 73,224.547 dolarjev, tej svoti so že odračunani stroški in še dolg George Gouldu za njegovo „delovanje“ 86,000.000 dolarjev. Dedači tega ogromnega premoženja so: George J. Gould 9,077.194 dolarjev. Edwin Gould 9,215.723 dolarjev, Helena Gould 9 358,437 dolarjev. Ana Gould sedaj grofica Castellane 9,712,218 dol. Frank Gould 9,817.585 dol. in Howart Gould 9,519.296 dolarjev. Te svote so v trustu, katerega oskrbuje George, Edwin, Howard in Helena Gould, ter morajo dohodke oddajati drugim dedičim. Izvan tega pripada še vsakemu šestero otrok od 2 do 3 milijone dolarjev.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 15. febr. t. l.: 63, 40, 70, 86, 53.

V Trstu dne 15. febr. t. l.: 33, 40, 56, 31, 50.

V Pragi dne 19. febr. t. l.: 22, 75, 17, 39, 85.

Svoji k svojim!

Kolesarji pozor!

Najnovejša pnevmatična kolesa sè zvonci, svetilnicami, zračnimi pihalkami in z vsemi pripravami, prodajajo se zdaj po 110 in 120 gld.*) komad pri dobro znani in pošteni domači tvrdki:

JAKOB ŠTRUKELJ

zaloga koles. (12)

TRST, trg velike vojašnice, **TRST**

Jamči se za vsako kolo 1 leto. Omenjenih koles ni primerjati onim, katere ponujajo v časnikih dvomljive tovarne in tvrdke po nizkih cenah, temveč ta so zeló močna, lepa, lehka in trpežna. Na zahtevanje pošlje se fotografijo dotičnega kolesa.

To priložnost naj porabijo sedaj tudi oni, ki bi se radi naučili voziti. Vsakemu kolesu dodá se tiskan navod, kako je je treba rabiti in v redu držati, kako se rabi orodje in kako se vsakdo sam lehko nauči voziti v malo dneh in brez nevarnosti.

V tej **veliki** zalogi prodajajo se tudi **rabljena** pnevmatična kolesa se zvonci, svetilnicami, pihalkami in z vsem potrebnim orodjem po 70, 80 in 90 gld. komad.

Stara kolesa s trdim kavčukom, pripravna za začetnike, prodajajo se po 30, 40 in 50 gld. komad. — **Vsa** zgoraj omenjena kolesa prodajajo se jedino le proti gotovemu plačilu.

Naročbe se točno izvršujejo na vse kraje, voznine proste.

Pisma, naročbe in brzojavke naj se adresirajo na pisarno:

Jakob Štrukelj, Sv. Ivan, št. 624, pri Trstu.

☞ Kolesarji pozor! ☜

*) Znižale so se cene kolesom, radi novih in velikih pogodeb s tovarnami in tudi radi množine koles, nahajajočih se v zalogi, katera se zdaj radovoljno oddado po tako nizkih cenah.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 15. febr. 1896. Pšenica gld. 8 — kr., rž gld. 7·50 kr., ječmen gld. 6·30 kr., oves gld. 7·— kr., ajda gld. 7·40 kr., proso gld. 6·30 kr., turšica gld. 5·50 kr., eča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 12·— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Krasni uzorci se pošiljajo zastonj in poštnine prosto na zasebne naročnike. Zelo obširne uzorčne knjige, kakor jih še ni bilo, dobe **krojači** nefrankovane. (2)

Blago za obleke.

Peruvien in **dosking** za visokočastito **duhovščino**, predpisano blago za **c. kr. uradniške uniforme**, za **veterance, požarne brambe, telovadce, livreje**, sukno za **biljarde** in **igralne mize, prevlake za vozove.** Največja zaloga štajerskega, koroškega in tirolskega **lodna** za gospe in gospode po prvotnih tovarniških cenah in v takih izbirah, da jih 20kratna konkurenca ne zamore nadomestiti. Največja izbera ogrinal **za dame** v najmodnejših barvah, perilno blago, potne pléde od 4 do **14** gld.

Krojaške potrebščine (podvlaka, gumbe, šivanke, sukanec itd.) Vredno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukneno blago in ne cene cunje, ki niti niso vredne **krojaškega dela**, priporoča:

JAN. STIKAROFSKY,

v Brnu (središče avstrijske suknene trgovine).

Največja zaloga sukna v vrednosti ½ milijona goldinarjev.

Pošilja se le po povzetji.

Svarilo! Agentje in krošnarji radi prodajajo svoje malovredno blago pod imenom „Stikarofsky". Da se takim **sleparijam** v okom pride, javim, da tem ljudem sploh svojega blaga ne prodajam.

C. in kr. privilegovani

aparati v ohranjenje piva.

Taisti so za **gostilne** in **domačo porabo** neizogibno potrebni in imajo to prednost, da pivo **brez umetnega dovažanja ogljikove kisline** ostane **cele tedne** sveže in okusno. Njihova uporaba je jako priprosta.

Poskusi teh preskušenih aparatov so dokazali, da se pivo

od začetka, do zadnjega kozarca

enako dobro, peneče in čisto ohrani. (20—2)

Cenike z navodilom pošilja izdelovatelj:

Albin C. Achtschin star. v Ljubljani

Gledališke ulice št. 8.

Priznalno pismo:

Z Vašim aparatom za pivo sem popolnoma zadovoljen, kaiti pivo je čedalje bolje ohranjeno in okusno. Primerno nizka cena in jako pripravni aparat brez vsake najmanjše sitnosti me primora Vam vso zahvalo izreči in Vam zagotovim, da bodem vsacemu istega najtopljeje priporočal.

Kamnik, dne 11. januvarija 1896.

S spoštovanjem

(6) **Josip Kenda.**

Kaj je Kathreiner Kneippova sladna kava?

To je **zdrava hišna** in **družinska** pijača, ki se izdeluje v Kathreinerjevih tovarnah ter ima podoben okus kakor prava bobova kava. Poleg drugih prednostnij se ta **sladna** kava že potem okusu odlikuje pred drugimi takimi izdelki.

Kathreinerjeva kava je **najokusnejša, najzdravejša in najcenejša primes** k bobovi kavi. Ona je **čisto priroden plod v celih zrnih** in se rabi z velikim pridom namesto cikorije in drugih **zmletih** tvarin, ki se h' kavi mešajo, o kterih se pa kupec ne more prepričati, iz česa da so; uradne preiskave so pa dokazale, da so taki kavini nadomestki dostikrat z raznimi pritiklinami popačeni. Iz začetka se vzame ena **tretjina** Kathreinerjeve in dve tretjini prave kave; pozneje pa vsake polovico.

Tako postane kava veliko **bolj zdrava** in tudi mnogo **cenejša.** Kathreinerjevo kavo **priporočajo najimenitnejši zdravniki,** vsaki dan je bolj obrajtana kot **zdrava redilna pijača v javnih zavodih,** kakor tudi **v stotisočerih družinah.** Dobra je pa tudi »čista«, to je, brez primesi bobove **kave, ker** je **zdrava, lehko prebavljiva, redilna** in ob enem **okusna** jed.

Vsaka vestna gospodinja in mati, vsak prijatelj kave, **ako mu je mar za lastno zdravje,** naj rabi odslej **Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.**

Le na to naj vsak pazi da ne bo goljufan s kakim ničvrednim ponarejenim izdelkom, zato naj jemlje le **izvirne bele zavoje z varnostno znamko,** kakor se tu na strani vidi, ter z imenom:

Kathreiner!

Pozor! Bodite previdni in ne pustite se prekaniti. Pristna „Kathreinerjeva kava" ima vedno enake, bele zavoje in se nikdar ne prodaja odkrita in na vago.

(4)

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.